

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL ATVEJO VADYBOS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2018 m. kovo 29 d. Nr. A1-141
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 37 straipsnio 7 dalimi:

1. T v i r t i n u Atvejo vadybos tvarkos aprašą (pridedama).
2. R e k o m e n d u o j u savivaldybėms pavesti savivaldybės administracijos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui šeimoms, kurioms pagalba buvo pradėta teikti iki šio įsakymo įsigaliojimo, per 1 mėnesį paskirti atvejo vadybininkus, kurie per 5 mėnesius nuo jų paskyrimo dienos pervertintų šių šeimų pagalbos poreikius ir prireikus inicijuotų atvejo nagrinėjimo posėdžius dėl pagalbos planų sudarymo šiuo įsakymu patvirtinto Atvejo vadybos tvarkos aprašo nustatyta tvarka.
3. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2018 m. liepos 1 d.

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

ATVEJO VADYBOS TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Atvejo vadybos tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato vaiko ir jį auginančių (-io) ar jo besilaukiančių (-io) asmenų (-ens) (toliau – šeima) atvejo vadybos taikymo ir inicijavimo, atvejo nagrinėjimo, pagalbos šeimai poreikių vertinimo, pagalbos plano sudarymo ir įgyvendinimo, šeimos stebėsenos, pagalbos plano peržiūros, atvejo vadybos proceso užbaigimo, atvejo vadybos koordinavimo savivaldybėje tvarką.

2. Apraše vartojamos sąvokos:

2.1. **Ankstyvoji intervencija** – pagalbos vaikui ir šeimai suteikimas laiku, anksčiau, nei problemos šeimoje įsisenėja, t. y. nustačius kelias sritis, kuriose pasireiškia socialinės rizikos veiksniai šeimoje, ir (ar) problemoms šeimoje išaiškėjus, bet dar neįsigalėjus.

2.2. **Ekožemėlapis** – vaiko ir jo šeimos poreikius ir tarpusavio ryšius bei ryšius su bendruomene atspindintis (vizualizuojantis) instrumentas, kuriame informacija gali būti renkama iš atvejo vadybininko ar kitų specialistų.

2.3. **Genograma** – šeimos kelių kartų ryšių schema, padedanti šeimai ir su ja dirbančiam specialistui suprasti šeimos narių elgesio priežastis ir stereotipus, kuriais jie vadovaujasi, tų stereotipų kilmę, taip pat padedanti apibendrinti duomenis apie šeimos raidą ir jos įtaką šeimos funkcionavimui.

2.4. **Intensyvi intervencinė pagalba** – kompleksinės intensyvios ir neatidėliotinos pagalbos suteikimas vaikui ir jo šeimai, nustačius sritis, kuriose pasireiškia įsigalėję, sprendžiant pagal jų pasireiškimo mastą, dažnumą, trukmę, socialinės rizikos veiksniai šeimoje.

2.5. **Išplėstinė šeima** – vaiko tėvai ar kiti jo atstovai pagal įstatymą (toliau – vaiko tėvai), vaiko broliai bei seserys, kiti giminaičiai ar su vaiku nesusieti giminystės ryšiais asmenys, kurie turi įtakos vaiko ir jo šeimos gyvenimui. Tai gali būti seneliai, dėdės ir tetos, pusbroliai, pusseserės ir kt.

2.6. **Prevencinė pagalba** – veikla, kurios tikslas yra užkirsti kelią galimiems socialinės rizikos veiksniams šeimoje pasireikšti, įskaitant ir visuomenės bei šeimų švietimą, bendruomenės renginius šeimoms ir pan.

2.7. Kitos Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme, Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme, Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatyme apibrėžtas sąvokas.

II SKYRIUS ATVEJO VADYBOS TAIKYMAS IR INICIJAVIMAS

3. Atvejo vadyba taikoma ir inicijuojama Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VVTAĮT) teritoriniam skyriui (toliau – VVTAĮT teritorinis skyrius) vadovaujantis Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu nustačius vieną iš grėsmės vaikui lygių (toliau – grėsmės vaikui lygis). VVTAĮT teritorinis skyrius elektroninėmis ryšio priemonėmis ir (ar) raštu ne vėliau kaip kitą darbo dieną po grėsmės vaikui lygio nustatymo kreipiasi į savivaldybės socialinių paslaugų įstaigą ar kitą įstaigą, kuriai savivaldybė suteikė įgaliojimus koordinuoti atvejo vadybos procesą ir teikti socialines paslaugas

šeimoms savivaldybėje (toliau – socialinių paslaugų įstaiga), su prašymu paskirti atvejo vadybininką. Kartu su prašymu VVTAIT teritorinis skyrius pateikia turimą informaciją apie vaiką ir jo šeimą.

4. Atvejo vadyba gali būti taikoma nustačius grėsmės vaikui lygio, bet esant poreikiui vaikui ir šeimai gauti kompleksinę pagalbą. Atvejo vadybą gali inicijuoti savivaldybės administracija, seniūnija, socialinių paslaugų įstaiga, kitos pagalbą vaikams ir šeimoms teikiančios įstaigos ar kita įstaiga, organizacija, šeima, elektroninėmis ryšio priemonėmis ir (ar) raštu kreipdamasi į socialinių paslaugų įstaigą su prašymu paskirti atvejo vadybininką. VVTAIT teritorinis skyrius į šį atvejo vadybos procesą neįtraukiamas.

5. Savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo suteikia įgaliojimus vykdyti atvejo vadybos funkcijas ir koordinuoti atvejo vadybos procesus socialinių paslaugų įstaigoms. Rekomenduojama, suteikiant įgaliojimus vykdyti atvejo vadybos funkcijas ir koordinuoti atvejo vadybos procesus, prioritetą teikti nevyriausybinių organizacijų įsteigtoms socialinių paslaugų įstaigoms. Socialinių paslaugų įstaigų sąrašą, kuriame nurodoma šių įstaigų kontaktinė informacija (įstaigos pavadinimas, adresas, kontaktinis telefono nr. ir el. pašto adresas, įstaigos darbo laikas, atvejo vadybininkų vardai, pavardės) bei paslaugų teikimo teritorija, tvirtina savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo. Šis sąrašas skelbiamas viešai savivaldybės interneto svetainėje.

6. Socialinių paslaugų įstaigos vadovas ar jo įgaliotas asmuo nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo Aprašo 3 punkte nurodyto prašymo gavimo dienos paskiria atvejo vadybininką ir socialinį darbuotoją, dirbsiantį socialinį darbą su šeima (toliau – socialinis darbuotojas, dirbantis su šeima), jei jis iki tol nebuvo paskirtas, ir apie tai raštu ir (ar) elektroninėmis ryšio priemonėmis informuoja VVTAIT teritorinį skyrių. Sprendimas dėl atvejo vadybininko paskyrimo Aprašo 4 punkte nurodytu atveju priimamas per 7 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos, apie tai elektroninėmis ryšio priemonėmis, telefonu ar raštu informuojant prašymą pateikusį asmenį.

III SKYRIUS ATVEJO NAGRINĖJIMAS

7. Atvejo vadybininkas organizuoja atvejo nagrinėjimo posėdžius: nustačius pirmąją grėsmės vaikui lygį – ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo jo paskyrimo dienos; nustačius antrąją grėsmės vaikui lygį – ne vėliau kaip kitą darbo dieną po to, kai mobilioji komanda, numatyta Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme (toliau – mobilioji komanda), baigia intensyvų darbą su vaiku ir jo šeima ir pateikia atvejo vadybininkui rekomendacijas dėl tolesnio darbo su šeima organizavimo.

8. Iki pirmo atvejo nagrinėjimo posėdžio atvejo vadybininkas, pasitelkęs socialinį darbuotoją, dirbantį su šeima, surenka visą atvejo vadybos procesui reikalingą informaciją apie vaiką ir jo šeimą ar kitus svarbius vaikui asmenis, pareikalavdamas iš švietimo, socialines paslaugas teikiančių įstaigų, teisėsaugos institucijų, vietos bendruomenės ir nevyriausybinių organizacijų turimos informacijos apie vaiką, jo šeimą ar kitus svarbius vaikui asmenis. Esant tarnybiniam būtinumui, atvejo vadybininkas turi teisę gauti iš sveikatos priežiūros įstaigos išvadas dėl vaikui suteiktų ir (ar) reikalingų sveikatos priežiūros paslaugų ar išvadas dėl šeimos narių sveikatos būklės. Informacija atvejo vadybininkui teikiama neatlygintinai.

9. Iki pirmo atvejo nagrinėjimo posėdžio atvejo vadybininkas atlieka šeimos poreikių pagalbai vertinimą. Jei nustatytas antrasis grėsmės vaikui lygis ir atliekamas intensyvus mobiliosios komandos darbas su vaiku ir šeima, šeimos poreikius pagalbai įvertina atvejo vadybininkas kartu su mobiliąja komanda.

10. Į atvejo nagrinėjimo posėdį kviečiamas VVTAIT teritorinio skyriaus atstovas, taip pat šie asmenys pagal poreikį:

10.1. vaikas (jei tai neprieštarauja jo interesams) ir vaiko tėvai;

10.2. mobiliosios komandos atstovas, jeigu buvo nustatytas antrasis grėsmės vaikui lygis;

- 10.3. socialinis darbuotojas, dirbantis su šeima;
- 10.4. sveikatos priežiūros įstaigos specialistas (pvz., sveikatos priežiūros įstaigoje dirbantis socialinis darbuotojas, vaiką gydantis šeimos gydytojas);
- 10.5. švietimo įstaigos, kurioje vaikas yra ugdomas, specialistas;
- 10.6. policijos pareigūnas;
- 10.7. jeigu vaikui nustatyta laikinoji globa (rūpyba):
- 10.7.1. šeimoje – globos centro specialistas;
- 10.7.2. šeimynoje – šeimynos dalyvis;
- 10.7.3. vaikų socialinės globos namuose ar bendruomeniniuose vaikų globos namuose – šios įstaigos specialistas;
- 10.8. šeimos ir (ar) vaiko gyvenamosios vietos seniūnijos atstovas;
- 10.9. kiti specialistai, galintys suteikti informacijos apie vaiką ir jo šeimą ir (ar) teikti jiems pagalbą;
- 10.10. vietos bendruomenės nariai, nevyriausybinių organizacijų atstovai ir kt.
11. Atvejo nagrinėjimo posėdyje dalyvaujantys asmenys privalo užtikrinti informacijos apie vaiką ir jo šeimą konfidencialumą. Atvejo nagrinėjimo posėdžio metu jame dalyvaujantys asmenys pasirašo konfidencialumo pasižadėjimą.
12. Pirmasis atvejo nagrinėjimo posėdis pagal galimybes organizuojamas šeimos gyvenamojoje vietoje (pvz., seniūnijoje).
13. Atvejo nagrinėjimo posėdyje išklausiama šeimos narių nuomonė dėl vaiko ir šeimos situacijos, pagrindinių problemų, galimų jų priežasčių ir sprendimo būdų. Atvejo nagrinėjimo posėdyje dalyvaujantys specialistai pristato turimą informaciją apie vaiką ir jo tėvus, situaciją šeimoje. Pirmo atvejo nagrinėjimo posėdžio metu aptariami pagalbos vaikui ir šeimai tikslai, uždaviniai, būdai, priemonės ir sudaromas pagalbos planas. Jeigu buvo nustatytas antrasis grėsmės vaikui lygis ir sudaryta mobilioji komanda, atlikusi intensyvią darbą su vaiku ir šeima, mobiliosios komandos pateiktos rekomendacijos turi būti išanalizuojamos, aptariamos posėdyje bei įtraukiamos į pagalbos planą. Taip pat atvejo nagrinėjimo posėdžio metu aptariama, kokius kitus specialistus ar asmenis, teikiančius pagalbą, būtina papildomai įtraukti į atvejo vadybos procesą. Šeima taip pat gali pateikti siūlymus, ką norėtų pakviesti iš specialistų / vietos bendruomenės narių į kitą atvejo nagrinėjimo posėdį. Posėdyje sutariama ir dėl kito atvejo nagrinėjimo posėdžio laiko. Pirmo atvejo nagrinėjimo posėdžio metu sutariama dėl apsikeitimo informacija, susijusia su atvejo vadybos procesu, tvarkos.
14. Sprendimą dėl vaiko dalyvavimo atvejo nagrinėjimo posėdyje priima VVTAIT teritorinis skyrius, apie tai informuodamas atvejo vadybininką. Priėmus sprendimą, kad vaikas, siekiant jį apsaugoti nuo galimo neigiamo poveikio, nedalyvaus atvejo nagrinėjimo posėdyje, vaiko nuomonė visais su juo susijusiais klausimais turi būti iš anksto išklausiama VVTAIT teritorinio skyriaus atstovo. VVTAIT teritorinio skyriaus atstovas, įvertinęs vaiko amžių ir brandą, išklauso jo nuomonę, ir, jeigu tai neprieštarauja vaiko interesams, pateikia ją atvejo nagrinėjimo posėdyje.
15. Po atvejo nagrinėjimo posėdžio atvejo vadybininkas parengia ir teikia išvadą sprendimui dėl socialinių paslaugų skyrimo priimti Socialinių paslaugų įstatymo nustatyta tvarka, jei nustatomas socialinių paslaugų šeimai poreikis.
16. Atvejo vadybininkas visą informaciją apie atvejo vadybos procesą, šeimos poreikių pagalbai vertinimą, pagalbą vaikui ir šeimai planavimą ir teikimą kaupia šeimos byloje.

IV SKYRIUS

ŠEIMOS POREIKIŲ PAGALBAI VERTINIMAS, PAGALBOS PLANO SUDARYMAS IR ĮGYVENDINIMAS, ŠEIMOS STEBĖSENA, PAGALBOS PLANO PERŽIŪRA

17. Šeimos poreikiai pagalbai vertinami kompleksiskai, vertinant šias sritis:

17.1. Vaiko vystymasis: vaiko sveikata (psichinė, fizinė), vaiko ugdymas, šeimos socialiniai santykiai bei vaiko emocinė ir elgesio raida.

17.2. Tėvystės įgūdžiai: vaiko priežiūra, vaiko saugumas, emocinis palaikymas ir pozityvus auklėjimas.

17.3. Socialiniai veiksniai: šeimos situacija, išplėstinė šeima, šeimos gyvenimo sąlygos, užimtumas, pajamos, šeimos socialinė įtrauktis ir vietos bendruomenės ištekliai.

18. Vertinant šeimos poreikius pagalbai, įvertinamas ir socialinės rizikos lygis šeimoje – pagal Aprašo 17 punkte nustatytas sritis įvertinami esami socialinės rizikos veiksniai ir jų reikšimosi šeimoje lygiai, taip pat vaiko ir šeimos apsaugos faktoriai, galintys kompensuoti socialinės rizikos veiksnius.

19. Socialinės rizikos veiksnių reikšimosi šeimoje lygiai, pagal kuriuos vertinami šeimos poreikiai pagalbai:

19.1. 0 lygis – įvertinus vaiko ir jo šeimos situaciją, socialinės rizikos veiksnių nenustatoma, vaiko ir jo šeimos poreikiai gali būti tenkinami teikiant prevencinę pagalbą ir (ar) bendruomenėje teikiamas paslaugas;

19.2. 1 lygis – įvertinus vaiko ir jo šeimos situaciją, nustatomi socialinės rizikos veiksniai ir sritys, kuriose vaikui ir jo šeimai reikia ankstyvosios intervencijos, tačiau daugelis vaiko ir jo šeimos poreikių gali būti patenkinami teikiant prevencinę pagalbą ir (ar) bendruomenėje teikiamas paslaugas;

19.3. 2 lygis – įvertinus vaiko ir jo šeimos situaciją, nustatomi socialinės rizikos veiksniai ir sritys, kuriose reikia intensyvios intervencinės pagalbos, tačiau daugelis vaiko ir jo šeimos poreikių gali būti patenkinami vykdant ankstyvąją intervenciją;

19.4. 3 lygis – įvertinus vaiko ir jo šeimos situaciją, nustatomas intensyvios intervencinės pagalbos poreikis vaikui ir jo šeimai, kuris negali būti patenkinamas teikiant prevencinę pagalbą, bendruomenėje teikiamas paslaugas ir (ar) vykdant ankstyvąją intervenciją.

20. Vertinant šeimos poreikius pagalbai, atliekama atvejo vadybininko turimų / gautų dokumentų apie vaiką ir šeimą analizė, inicijuojamas pokalbis su šeima (apie esamas problemas, pagalbos poreikį, atvejo vadybos proceso inicijavimo priežastis, etapus, šeimos ir specialistų funkcijas pagalbos procese ir pan.), atliekama šeimos stebėseną jos gyvenamojoje aplinkoje. Šeimos poreikiams pagalbai įvertinti gali būti taikomi specializuoti vaiko ir (ar) šeimos vertinimo metodai (ekožemėlapis, genograma ir kt.). Šeimos poreikiai pagalbai vertinami pagal Aprašo 1 priede nustatytas formas.

21. Sudarant pagalbos planą, pildoma Aprašo 2 priede nustatyta forma. Parengto pagalbos plano kopiją atvejo vadybininkas pateikia šeimai, VVTAIT teritoriniam skyriui ir kitiems nagrinėjant atvejį bei sudarant ir įgyvendinant pagalbos planą dalyvaujantiems ir (ar) dalyvaujantiems specialistams.

22. Teikiamų paslaugų tęstinumo poreikį ir trukmę nustato atvejo vadybininkas, atsižvelgdamas į atvejo vadybos procese dalyvaujančių specialistų siūlymus. Pagalbos planas Aprašo 3 punkte nurodytu atveju sudaromas ne ilgesniam nei 12 mėn. laikotarpiui. Jei šeima, įgyvendinus pagalbos planą, pradėjo keisti savo elgesį ir rūpintis savo vaiko saugumu, auklėjimu ir priežiūra, tačiau pagalbos teikimą jai būtina tęsti, gali būti sudaromas naujas pagalbos planas taikant atvejo vadybą pagal Aprašo 4 punktą ir pasibaigus 12 mėn. laikotarpiui.

23. Sudarant pagalbos planą, atsižvelgiama į socialinės rizikos veiksnius, jų reikšimosi lygį šeimoje, dažnumą, trukmę, vaiko poreikių nepatenkinimo priežastis, galimas sąsajas tarp socialinės rizikos veiksnių bei socialinės rizikos veiksnių atsiradimo priežastis.

24. Vadovaujantis nuostata, kad pati šeima, naudodamasi tinkama pagalba, gali geriausiai įvardinti savo poreikius ir galimybes, bei siekiant šeimą įgalinti kuo aktyviau įsitraukti į pagalbos plano sudarymą, įgyvendinimą, turi būti išklausomi šeimos siūlymai ir nuomonė dėl vykdant atvejo vadybą planuojamų veiksmų ir priemonių.

25. Išklausęs šeimos siūlymus ir nuomonę dėl pagalbos plano, atvejo vadybininkas pagalbos plane numato šeimos įsipareigojimus ir jų vykdymo terminus. Pagalbos plano veiksmai ir priemonės turi būti suformuluoti aiškiai ir suprantamai, jame numatomi konkretūs pagalbos plano tikslai ir rezultatai, aiškiai apibrėžiama visų sudarant ir įgyvendinant pagalbos planą dalyvaujančių ir (ar) dalyvausiančių asmenų atsakomybė, užduotys ir konkretūs vykdytojai bei numatomi veiksmai ir priemonių įgyvendinimo terminai ir kita svarbi informacija. Taip pat pagalbos plane įvardijama, kokių veiksmai gali būti ar bus imamasi, jeigu asmenys, dalyvaujantys ir (ar) dalyvausiantys sudarant ir įgyvendinant pagalbos planą, nevykdys savo įsipareigojimų. Pagalbos planą pasirašo atvejo vadybininkas, pilnamečiai šeimos nariai ir kiti specialistai, kurie dalyvauja sudarant ir įgyvendinant pagalbos planą.

26. Planuojant pagalbą, įvertinamos ir rizikos bei veiksniai (pvz., jei šeimos narys sveiksta nuo priklausomybės, įvertinama atkryčio galimybė), kurie gali kelti riziką, kad pagalbos priemonės nebus įvykdytos pagalbos plane nustatytais terminais.

27. Jei nustatytas antrasis grėsmės vaikui lygis ir vaikui nustatyta laikinoji globa (rūpyba), pagalbos plane turi būti numatyti veiksmai ir priemonės, padėsiantys šeimai pakeisti grėsmę keliančius rizikos veiksnius, kad vaikas galėtų kuo greičiau grįžti į šeimą, taip pat pagalbos vaikui veiksmai ir priemonės. Siekiant užtikrinti šeimos ir vaiko santykius, jei tai neprieštarauja vaiko interesams, turi būti numatyti veiksmai ir priemonės, kurie padėtų palaikyti ryšį tarp vaiko ir jo tėvų.

28. Pagalbos plane turi būti numatyti pagalbos tikslai ir uždaviniai, konkrečios pagalbos priemonės pagal kiekvieną Aprašo 17 punkte numatytą sritį, kurioje nustatytas socialinės rizikos veiksnys ir šeimos poreikis pagalbai.

29. Pagalbos planas peržiūrimas atvejo nagrinėjimo posėdyje, kurį organizuoja atvejo vadybininkas:

29.1. jeigu nustatytas pirmasis grėsmės vaikui lygis, – ne rečiau kaip kartą per pusmetį arba, esant poreikiui, dažniau;

29.2. jeigu nustatytas antrasis grėsmės vaikui lygis, – pirmą kartą ne vėliau kaip po 60 dienų, paskesnius kartus – ne rečiau kaip kartą per keturis mėnesius arba, esant poreikiui, dažniau.

30. Prieš atvejo nagrinėjimo posėdį, kuriame numatoma pagalbos plano peržiūra, atvejo vadybininkas, pasitelkdamas socialinį darbuotoją, dirbantį su šeima, gali iš naujo įvertinti šeimos poreikius pagalbai.

31. Pagalbos planas tikslinamas atsižvelgiant į situacijos šeimoje pokyčius, suteiktos ar teikiamos pagalbos šeimai tinkamumą, pakankamumą, pagalbos plano šeimai efektyvumą.

32. Bendru atvejo vadybininko ir socialinio darbuotojo, dirbančio su šeima, sutarimu pagalbos planas gali būti tikslinamas neorganizuojant atvejo nagrinėjimo posėdžio taisyklėmis, kai tikslinamos socialinio darbuotojo, dirbančio su šeima, vykdomos priemonės ar socialinės pagalbos teikimo būdai ir (ar) šeimos įsipareigojimai, susiję su socialinio darbuotojo, dirbančio su šeima, vykdomomis priemonėmis ar socialinės pagalbos teikimo būdais.

33. Pagalbos plano įgyvendinimą koordinuoja atvejo vadybininkas, konsultuodamasis su socialiniu darbuotoju, dirbančiu su šeima, bei kitais specialistais, kurie dalyvauja sudarant ir įgyvendinant pagalbos planą, dėl jo įgyvendinimo eigos, galimų trukdžių ir pan.

34. Įgyvendinant pagalbos planą, atvejo vadybininkas vykdo šeimos stebėseną: kartu su socialiniu darbuotoju, dirbančiu su šeima, ir kitais specialistais, kurie dalyvauja įgyvendinant pagalbos planą, analizuoja šeimos stiprybes, vaiko ir jo šeimos apsaugos faktorius, kartu su šeima įvertina sėkmingai šeimos narių įvykdytus įsipareigojimus, aplinkybes, kurios padeda šeimai laikytis sutartų įsipareigojimų ir pan.

35. Vertinant suteiktos ar teikiamos pagalbos šeimai tinkamumą, pakankamumą, įvertinamas pagalbos lankstumas ir prieinamumas, t. y. ar pagalba vaikui ir jo šeimai prieinama jiems patogiu būdu (individualus konsultavimas, mokymai ar pan.), patogioje vietoje ir patogiu laiku, įvertinamas

šeimos poreikis papildomų specialistų, įstaigų, organizacijų pagalbai, išklausoma šeimos nuomonė apie gautą pagalbą.

36. Jeigu atvejo vadybininkas, atlikdamas veiksmus, numatytus Aprašo 35 punkte, nustato, kad pagalbos planas nėra įgyvendinamas, nustato neigiamą pagalbos plano įtaką šeimos situacijai ar pan., jis nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo tokių faktų paaiškėjimo dienos organizuoja atvejo nagrinėjimo posėdį, kurio metu aptariamas pagalbos teikimo procesas, jo įtaka šeimos situacijai, išklausoma šeimos ir specialistų, kurie dalyvauja įgyvendinant pagalbos planą, bei kitų atvejo vadybos procese dalyvaujančių asmenų nuomonė, peržiūrimas ir, esant poreikiui, tikslinamas pagalbos planas.

37. Siekiant įvertinti, kaip įgyvendinami pagalbos šeimai tikslai ir uždaviniai, ar pasiekti pagalbos plano tikslai, ar buvo numatyti tinkami veiksmai ir priemonės, peržiūrint pagalbos planą, atliekamas ir teiktos pagalbos šeimai efektyvumo vertinimas.

38. Vertinant pagalbos šeimai plano efektyvumą, įvertinamas šeimai ir kiekvienam jos nariui atskirai suteiktos ar teikiamos pagalbos poveikis šeimos situacijai ir socialinės rizikos veiksniams šeimoje. Pagalbos šeimai plano efektyvumo vertinimą atlieka visi asmenys, kurie dalyvavo sudarant ir įgyvendinant pagalbos planą. Vertinamas kiekvienas veiksmas ir priemonė, kuri buvo numatyta pagalbos plane. Atliekant teiktos pagalbos šeimai efektyvumo vertinimą, įtraukiama ir šeima. Atvejo vadybininkas ir (ar) socialinis darbuotojas, dirbantis su šeima, padeda šeimoms nariams pasiruošti pagalbos plano peržiūrai (pvz., aptaria su šeima, kokia jos nuomonė dėl pagalbos plane numatytų priemonių poveikio šeimos situacijai, kas šeimai nesiseka).

39. Atliekant pagalbos plano peržiūrą paaiškėjus, kad krizė šeimoje gilėja, vaiko tėvai nededa pastangų ir nekeičia elgesio bei toliau vengia atlikti savo pareigas, nesirūpina vaiko saugumu ir jo auklėjimu, piktnaudžiauja tėvų valdžia, atvejo vadybininkas ir (ar) VVTAIT teritorinis skyrius gali įspėti vaiko tėvus žodžiu atvejo nagrinėjimo posėdžio metu ar raštu dėl galimos atsakomybės jiems taikymo.

40. Bet kuriame atvejo vadybos proceso etape atvejo vadybininkas ir šeima gali kreiptis į VVTAIT ir (ar) VVTAIT teritorinį skyrių dėl metodinės pagalbos suteikimo.

41. Nustačius, kad savivaldybėje teikiamos šeimoms reikalingos pagalbos nepakanka, pagalbos pasiūla neatitinka vaikų ir jų šeimų poreikių, atvejo vadybininkas apie tai informuoja savivaldybės tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorių, kuris inicijuoja veiksmus, numatytus socialinės apsaugos ir darbo ministro, sveikatos apsaugos ministro, švietimo ir mokslo ministro, vidaus reikalų ministro įsakymu patvirtintose Savivaldybės bendro darbo su šeimomis organizavimo ir koordinavimo rekomendacijose.

V SKYRIUS

ATVEJO VADYBOS PROCESO UŽBAIGIMAS

42. Atvejo vadybos procesas užbaigiamas, kai atvejo nagrinėjimo posėdžio metu atvejo vadybininkas ir kiti atvejo vadybos procese dalyvaujantys specialistai, atlikę vaiko ir jo šeimos situacijos vertinimą, nustato, kad:

42.1. šeima pajėgi savarankiškai užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus;

42.2. pagalbos plane numatyta ir teikta pagalba nepadėjo tėvams pakeisti elgesio su vaiku, jie neužtikrina vaiko teisių arba jas pažeidžia;

42.3. šeima išsikėlė (nebegyvena) iš savivaldybės, kurioje pradėtas šeimos atvejo vadybos procesas.

43. Užbaigus atvejo vadybos procesą vadovaujantis Aprašo 42.1 papunkčiu, priimamas sprendimas užbaigti atvejo vadybos procesą pagal Aprašo 3 punktą ir šeimai pasiūloma prevencinė pagalba ar bendruomenėje teikiamos paslaugos. Baigus šį atvejo vadybos procesą, šeimai gali būti pasiūloma kompleksinė pagalba taikant atvejo vadybą pagal Aprašo 4 punktą.

44. Užbaigus atvejo vadybos procesą vadovaujantis Aprašo 42.2 papunkčiu, atvejo vadybininkas per 3 darbo dienas po atvejo nagrinėjimo posėdžio, kurio metu nustatytos Aprašo 42.2 papunktyje nurodytos aplinkybės, raštu ir (ar) elektroninėmis ryšio priemonėmis apie tai informuoja VVTAIT teritorinį skyrių ir teikia motyvuotą siūlymą dėl vaiko paėmimo iš jam nesaugios aplinkos, globos (rūpybos) vaikui nustatymo, dėl laikino ar neterminuoto tėvų valdžios apribojimo, pateikdamas VVTAIT teritoriniam skyriui informaciją apie pagalbos teikimą vaikui ir jo šeimai, jeigu tokia informacija nebuvo teikta anksčiau. Tais atvejais, kai šeimoje kyla realus pavojus vaiko saugumui, sveikatai ar gyvybei, atvejo vadybininkas nedelsdamas, ne vėliau kaip tą pačią dieną, telefonu ir elektroninėmis ryšio priemonėmis ar raštu apie tai informuoja VVTAIT teritorinį skyrių ir teikia siūlymą dėl vaiko paėmimo iš jam nesaugios aplinkos.

45. Užbaigus atvejo vadybos procesą vadovaujantis Aprašo 42.3 papunkčiu, atvejo vadybininkas informaciją apie šeimą ir pradėtą jos atvejo vadybos procesą, teiktą ir reikalingą tęsti pagalbą raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis perduoda VVTAIT teritoriniam skyriui bei savivaldybės, į kurią išsikėlė šeima, administracijai. Kartu su šia informacija perduodama ir šeimos byla. Apie tai, kad šeima išsikėlė gyventi į kitą savivaldybę, atvejo vadybininkas informuoja ir savivaldybės, kurioje pradėtas atvejo vadybos procesas, administraciją. Jeigu šeima išsikėlė gyventi į kitą valstybę, atvejo vadybininkas informaciją apie šeimą ir pradėtą jos atvejo vadybos procesą, teiktą ir reikalingą tęsti pagalbą raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis perduoda VVTAIT teritoriniam skyriui.

VI SKYRIUS

ATVEJO VADYBOS KOORDINAVIMAS SAVIVALDYBĖJE

46. Atvejo vadybos funkcijoms vykdyti atvejo vadybininkai įdarbinami socialinių paslaugų įstaigose, o jų darbo vietas pagal galimybes įrengiamos socialinių paslaugų įstaigose ir (ar) seniūnijose.

47. Atvejo vadybininkas privalo:

47.1. būti įgijęs universitetinį socialinio darbo ar socialinės pedagogikos (bakalauro, magistro) kvalifikacinį laipsnį;

47.2. turėti ne mažesnę kaip vienų metų darbo ar savanorystės dirbant su šeima ar vaikais patirtį;

47.3. turėti organizacinių gebėjimų (gebėti telkti bendram darbui su šeima ir vaiku kitus pagalbos teikėjus ir pan.).

48. Pagrindinės atvejo vadybininko funkcijos:

48.1. formuoti ir stiprinti šeimos narių įgūdžius ir motyvaciją naudotis esama pagalbos sistema, savarankiškai spręsti kylančias problemas;

48.2. tarpusavio susitarimo principu, įtraukiant šeimą, vertinti šeimos poreikius pagalbai bei numatyti galimus pagalbos šeimai būdus;

48.3. telkti pagalbos teikėjus planuojant ir teikiant pagalbą vaikui ir jo šeimai;

48.4. organizuoti atvejo nagrinėjimo posėdžius, planuoti pagalbą šeimai, kartu su šeima bei atvejo vadybos procese dalyvaujančiais asmenimis sudarant ir įgyvendinant pagalbos planą;

48.5. koordinuoti pagalbos plano įgyvendinimą;

48.6. koordinuoti socialinių darbuotojų, dirbančių su šeimomis, veiklą, telkiant komandą, reguliariai organizuojant bendrus pasitarimus, esant poreikiui, teikiant jiems metodinę pagalbą ir kt.;

48.7. inicijuoti socialinį darbą su šeimos socialine aplinka tam, kad šeima galėtų sėkmingiau integruotis visuomenėje, pagal poreikį koordinuoti prevencinę pagalbą, pasitelkiant šeimos socialinę aplinką, bendruomenę, socialinius darbuotojus ir kitus pagalbos teikėjus renkant ir analizuojant informaciją apie pagalbos teikėjus vietos bendruomenėje;

48.8. dalyvauti kuriant bei plėtojant pagalbos vaikams ir šeimoms paslaugų sistemą seniūnijoje ir (ar) savivaldybėje;

48.9. bendradarbiauti su valstybės ir (ar) savivaldybių institucijomis, įstaigomis, kitomis organizacijomis;

48.10. teikti siūlymus savivaldybės tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriui dėl pagalbos vaikams ir šeimoms paslaugų poreikio užtikrinimo savivaldybėje;

48.11. vykdyti kitas teisės aktuose ir pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas.

49. Pagrindinės socialinio darbuotojo, dirbančio su šeima, funkcijos:

49.1. vadovaujantis žmogiškoms vertybėmis, abipusės pagarbos, tarpusavio bendradarbiavimo principais, planuoti ir teikti socialinę pagalbą šeimoms jų socialinėje aplinkoje, susitinkant su šeima socialinių paslaugų centre ar kitose sutartose vietose, palaikant kontaktą su šeima kitomis priemonėmis, pavyzdžiui, telefonu;

49.2. dirbti socialinį darbą su vaiku ir šeima, juos konsultuojant (individualiai ir grupėmis), teikiant emocinę bei socialinę pagalbą ir didinant šeimos motyvaciją dalyvauti kompleksinės pagalbos ar prevencinės pagalbos teikimo procese, pozityvios tėvystės mokymuose, šeimos stiprinimo programose, nesmurtinio elgesio mokymo programose, priklausomybės ligų gydymo ir kitose programose;

49.3. teikti šeimai reikalingą informaciją ir žinias, ugdyti tėvystės įgūdžius, socialinius įgūdžius, skatinant glaudesnę šeimos santykį su socialine aplinka, organizuoti šeimų pagalbos sau grupes, kitą prevencinę pagalbą ir kt.;

49.4. tarpininkauti šeimai dėl pagalbos priemonių (pvz., psichologinės pagalbos, psichosocialinės pagalbos krizių centre ar pagalbos šeimai tarnyboje, paslaugų vaikų dienos centre, piniginės socialinės paramos, užimtumo, sveikatos priežiūros, švietimo ir ugdymo, socialinio būsto, specialiųjų pagalbos priemonių, specializuotos pagalbos centrų kompleksiskai teikiamos pagalbos), parengti šeimos narius kreiptis į kitas valstybės ir (ar) savivaldybių institucijas, įstaigas ar organizacijas, kuriose šeima gali gauti pagalbą, nusiųsti ir, esant poreikiui, palydėti į jas;

49.5. bendradarbiauti ir veikti kartu su atvejo vadybininku organizuojant, planuojant ir teikiant pagalbą šeimai, teikti siūlymus atvejo vadybininkui dėl pagalbos šeimai efektyvumo, keistis informacija apie situaciją šeimoje su atvejo vadybininku, informuoti jį apie pokyčius šeimoje;

49.6. teikti siūlymus atvejo vadybininkui dėl pagalbos plano, jame numatytų priemonių vaikui ir jo šeimai, atsižvelgiant į pakitusius šeimos poreikius ir (ar) pakitusią šeimos situaciją, tikslinimo;

49.7. dalyvauti atvejo nagrinėjimo posėdžiuose;

49.8. dalyvauti kuriant bei plėtojant pagalbos vaikams ir šeimoms paslaugų sistemą seniūnijoje bei (ar) savivaldybėje;

49.9. vykdyti kitas teisės aktuose ir pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas.

50. Teikiant socialinę pagalbą šeimai, socialinio darbuotojo, dirbančio su šeima, veiklą gali papildyti individualios priežiūros personalo veikla, pvz., pagalba negalią turintiems vaiko tėvams atliekant namų ruošos darbus, šeimos nariams vykstant į asmens sveikatos priežiūros įstaigą ar vaikui į ikimokyklinio ugdymo įstaigą.

51. Siekiant užtikrinti laiku teikiamą pagalbą šeimoms, pvz., tokiais atvejais, kai šeimos nariai dieną dirba, vaikai lanko ugdymo ar kitas įstaigas, atvejo vadybininkams, socialiniams darbuotojams, dirbantiems su šeima, gali būti nustatomas kitoks nei savivaldybės administracijos darbo laikas, nustatant kitą darbo pradžios ir pabaigos laiką ar taikant suminę darbo laiko apskaitą.

52. Atvejo vadybininkų, socialinių darbuotojų, dirbančių su šeima, veiklą koordinuoja ir metodinę pagalbą organizuoja socialinių paslaugų įstaigos, bendradarbiaudamos su savivaldybės administracijos padaliniais, atsakingais už socialinių paslaugų administravimą ir organizavimą, VVTAIT ir (ar) VVTAIT teritoriniu skyriumi, jei reikia, – nepriklausomais ekspertais, mobiliąja komanda ir kt. Atvejo vadybininkai, socialiniai darbuotojai, dirbantys su šeima, turi turėti galimybę keistis patirtimi ir gauti metodinę pagalbą. Socialiniai darbuotojai, dirbantys su šeima, ir atvejo

vadybininkai turi turėti galimybę periodiškai (rekomenduojama vieną / du kartus per savaitę) kartu su socialinių paslaugų įstaigos vadovu ar jo įgaliotais asmenimis aptarti kylančias problemas, savaitės darbo grafikus ir kitus aktualius klausimus.

53. Savivaldybių administracijos padaliniai, atsakingi už socialinių paslaugų administravimą ir organizavimą, reguliariai (rekomenduojama kartą per mėnesį) organizuoja pasitarimus dėl pagalbos vaikams ir šeimoms organizavimo savivaldybėje. Rekomenduojama, kad minėtuose pasitarimuose dalyvautų savivaldybės administracijos padalinių, atsakingų už socialinių paslaugų administravimą ir organizavimą, atstovai, socialinių paslaugų įstaigos (-ų) vadovas (-ai) ar jo (-ų) įgaliotas(-i) asmuo (-enys), socialinių paslaugų įstaigos (-ų) padalinio (-ių), teikiančio (-ių) pagalbą vaikams ir šeimoms, vadovas (-ai) ir atvejo vadybininkai, VVTAĮT teritorinio skyriaus atstovai, savivaldybės tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius, esant poreikiui, gali būti kviečiami kitų valstybės ir (ar) savivaldybių institucijų, įstaigų ir (ar) organizacijų, teikiančių pagalbą vaikams ir šeimoms, atstovai.

54. Rekomenduojama atvejo vadybininkus ar socialinių paslaugų įstaigų atstovus įtraukti į savivaldybių socialinių paslaugų planų rengimą, kitus strateginio planavimo, susijusio su pagalba vaikams ir šeimoms bei jos plėtra savivaldybėje, procesus.

55. Atvejo vadybininkams, socialiniams darbuotojams, dirbantiems su šeima, turi būti sudaromos sąlygos tobulinti savo profesinę kompetenciją socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka, sudaromos sąlygos ne mažiau kaip po tris valandas kas mėnesį dalyvauti supervizijose.

56. Esant krizinei situacijai dirbant su šeima (smurto atvejis, šeimos nario savižudybė ar pan.), atvejo vadybininkui ir socialiniam darbuotojui, dirbančiam su šeima, darbdavys privalo organizuoti intensyvią krizių įveikimo pagalbą (pvz., psichologinę pagalbą).

57. Kiekvieną atvejo vadybininką ir socialinį darbuotoją, dirbantį su šeima, darbdavys aprūpina saugos darbe, mobiliojo ryšio priemonėmis, kitomis būtinomis darbo priemonėmis, transporto priemonėmis arba kompensuoja kelionių lankant šeimas išlaidas Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka. Sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka darbdaviai savo lėšomis organizuoja darbuotojų, kurie lankosi šeimose, skiepėjimus, draudžia papildomu sveikatos ir (ar) gyvybės draudimu ir kt.

58. Maksimalus atvejų, vienu metu tenkančių vienam atvejo vadybininkui, skaičius yra 30–40.

59. Vienam socialiniam darbuotojui, dirbančiam su šeima, vienu metu tenka ne daugiau kaip 10 šeimų, kuriose VVTAĮT teritorinis skyrius yra nustatęs grėsmės vaikui lygį. Maksimalus šeimų, su kuriomis vienu metu dirba socialinis darbuotojas, dirbantis su šeima, skaičius yra 15.

60. Duomenis apie šeimoms teikiamą pagalbą, vykdančią atvejo vadybą, atvejo vadybininkai teikia Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje.

61. Jei atvejo vadybininko kviečiami valstybės ir (ar) savivaldybių institucijų, įstaigų ir (ar) organizacijų specialistai atsisako dalyvauti atvejo vadybos procese, atvejo vadybininkas raštu ir (ar) elektroninėmis ryšio priemonėmis paštu kreipiasi į savivaldybės tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorių su prašymu inicijuoti tarpinstitucinį pasitarimą minėtiems klausimams spręsti.
